

Po prvih treh mesecih

NAJVEČ TEŽAV Z NAFTNIMI DERIVATI

V prvih treh mesecih letošnjega leta se ni dogodilo pri oskrbi z naftnimi derivati nič posebno izjemnega. Problemi lanskega leta so ostali, sicer pa je vse potekalo tako kot smo pričakovali po dogajanjih ob koncu preteklega leta. Najtežji problem je povzročala redna preskrba Slovenije z naftnimi derivati. Že lani smo se srečali s tem problemom in nismo mogli zagotoviti toliko derivatov kot jih je predvidevala energetska bilanca. Letos je zvezni izvršni svet pravočasno sprejel energetska bilanco, vendar ne v soglasju, ampak le v sodelovanju z republikami in pokrajinama. To po eni strani pomeni, da si je zvezni izvršni svet naložil večjo odgovornost, po drugi strani pa zadolžil naftno gospodarstvo, da se s pomočjo samoupravnega sporazuma o enakomerni in pod enakimi pogoji oskrbe z naftnimi derivati dogovori o razdelitvi surove nafte na rafinerije in o pravicah posameznih oskrbovalnih organizacij do naftnih derivatov.

Za energetska bilanco kot celoto bi lahko rekli, da zagotavlja nekoliko boljše oskrbljenost kot lanska, a na nesrečo je ne uresničujemo kot je tudi že lani nismo. Zbrana sredstva po znižani stopnji — zdaj znaša 15,6 — tudi ob polni realizaciji izvoznih programov na konvertibilno tržišče ne zagotavlja toliko deviz kot jih je potrebno za potrebe po energetska bilanci. Izvoz je slabši kot smo pričakovali in s tem tudi dotok deviz manjši, to pa je pglavilni razlog, da s konvertibilnega trga ne uvažamo

toliko surove nafte kot smo se dogovorili.

Drug pomemben razlog, zaradi katerega uvoza ne uresničujemo pravočasno, je izredno zaostrena dinarska nelikvidnost rafinerij oziroma uvoznih organizacij in poslovnih bank, ki spremljajo rafinerije.

Ob vsem tem pa tudi iz Sovjetske zveze ne dobivamo surove nafte po dinamiki, narejeni na podlagi načrtovanega uvoza 5,5 milijona ton, temveč po dinamiki na podlagi 4,2 milijona ton, ker se morajo za dokončno količino dogovoriti še na meddržavnem nivoju.

Posledica vsega tega je, da smo v prvem trimesečju uvozili 800 tisoč ton surove nafte manj, poleg tega smo je doma načrpali 60 tisoč ton manj kot smo planirali, kar pomeni, da smo dobili za več kot 20% surove nafte manj kot je predvideno v energetska bilanci. Toliko je pa znašal tudi primanjkljaj na jugoslovanskem tržišču.

KAKO DO POTREBNEGA DENARJA

V Slovenji smo se organizirano vključili v finansiranje tistega dela surove nafte, ki je bil namenjen za potrebe Slovenije ter sklenili sporazum med INO, Petrolom in Ljubljansko banko, po katerem polovico dinarske vrednosti uvoza surove nafte za Slovenijo finansira INA oziroma njena poslovna banka, drugo polovico pa Ljubljanska banka. Ta mora za svoj del angažirati bančne limite v polni vrednosti, dinarska sredstva pa zagotavlja s 50% svojih virov, za drugih 50% pa dobi reeskontni

kredit pri Narodni banki. To je nov dodaten napor celotnega slovenskega gospodarstva, da bi zagotovilo naftne derivate, saj to pomeni, da uporabljamo zdaj bančne limite in dinarska sredstva tudi za nafto in derivate, s čimer se zmanjšuje bančni potencial za kreditiranje izvoza in druge selektivne namene.

Potrebno je bilo veliko truda, da bi manjše dobave derivatov iz domačih rafinerij nadomestili z uvoženimi naftnimi derivati. Uspeh je bil le delen, kajti če ni bilo dovolj deviz za uvoz surove nafte, jih prav tako nismo mogli dobiti za nakup naftnih derivatov.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM ŠE NI PODPISAN

Veliko naporov je bilo vloženih v poskus, da bi sklenili samoupravni sporazum o razdelitvi surove nafte na rafinerije in o enakomerni in pod enakimi pogoji preskrbe tržišča z naftnimi derivati, da bi opredelili, koliko derivatov pripada v okviru energetske bilance Sloveniji in koliko Petrolu kot odgovorni oskrbovalni organizaciji.

Žal ta sporazum še ni sprejet, ker INA kot najpomembnejši partner v naftnem gospodar-

stvu Jugoslavije ni podpisala sporazuma. Svoje stališče je podprla z obrazložitvijo, da sam samoupravni sporazum problemov naftnega gospodarstva ne rešuje in da je potrebno pred tem rešiti druge ključne probleme, zlasti vprašanje dinarske likvidnosti. Nam se seveda ne zdi prav, da samoupravni sporazum ni podpisan, res je pa tudi, da sam ne more rešiti problemov in smo ga tudi mi podpisali le pogojno.

Ob vsem tem moramo povedati, da smo z naftnimi derivati iz domačih rafinerij, iz uvoza in posojil pri državnih rezervah kljub vsem težavam vendar uspeli zagotoviti slovenskemu tržišču le nekaj manj naftnih derivatov kot smo jih dobili v istem lanskem obdobju. Tržišče smo z velikimi naporimi uspeli oskrbeti, razen kurilnega olja in delno srednjih destilatov.

Z ZEMELJSKIM PLINOM JE BILO BOLJE

Pri drugem energetska viru, zemeljskem plinu, so bila gibanja v prvem trimesečju precej drugačna kot pri nafti. Velja poudariti, da smo dobili iz Sovjetske zveze praktično toliko količin zemeljskega plina, kot smo se z dobaviteljem dogovorili. Pri tem smo s pridom uporabljali tudi količine iz podzemnega skladišča v Avstriji in smo v celem trimesečju — z izjemo nekaj dni — oskrbovali potrošnike tega energetskega vira brez omejitvev.

S korekturo cen zemeljskega plina ob koncu decembra in z nekoliko počasnejšim naraščanjem tečaja klirinškega dolarja do dinarja so v delovni organizaciji v prvem trimesečju dosegli načrtovani pozitivni finančni rezultat.

Zaostriale pa so se možnosti za odplačevanje obveznosti najožjih kreditov. Zaenkrat ni rešeno vprašanje, ali bo odloženo odplačevanje tudi glavnice po

Tudi tukaj bodo našli še kaj uporabnega

komercialnih kreditih, medtem ko viri sredstev za odplačevanje obresti in morda tudi glavnice še niso razrešeni. Te postavke so namreč črtane iz 13. člena sporazuma pri SISEOT, sklenjeni sporazum v okviru splošnega združenja naftnega gospodarstva Jugoslavije, s katerim naj bi nadomestili ta vir, pa ni operativen, ker devizno tržišče ne deluje. Zapadle obveznosti za plačilo obresti je našemu partnerju poravnala iz svojih začasnih virov Ljubljanska banka — Gospodarska banka, ki je garant, najavila pa je da bo blokirala devizni račun SOZD Petrol. To se je proti koncu aprila res zgodilo in zdaj smo soočeni z novimi problemi, ker bo devizno poslovanje praktično onemogočeno, s tem pa tudi uvoz že tako majhnih količin naftnih derivatov in drugega blaga.

PROIZVODNJA, TRANSPORT IN GOSTINSTVO

V poslovanju proizvodne, transportne in gostinske dejavnosti v primerjavi s koncem lanskega leta ni bistvenih sprememb. Proizvodnjo in transport so pestili enaki problemi kot vse organizacije združenega dela njune stroke, primanjkovalo jim je deviz, uvoženih in domačih surovin ter rezervnih delov, zato svojih nalog niso mogli tako izpolnjevati, kot so načrtovali.

Za gostince je bilo prvo trimesečje vedno slabši del leta, vendar se je letos že običajnemu zastoju pridružil še nov razlog za majhen promet — splošni slabši standard domačih gostov. To pa je problem, ki jih bo poslej spremljal skozi vse leto.

IZMENJAVA IZKUŠENJ pri prodaji blaga dodatne ponudbe

V olimpijskem mestu Bosne in Hercegovine je bil od 29. do 31. marca krajši seminar pred-

stavnikov celotne jugoslovanske naftne trgovine na temo »Blago dodatne ponudbe na

bencinskih servisih — dosedanje izkušnje in možnosti za nadaljnjo razširitev in prodajo«. Seminar je organiziral Petrol-union iz Sremskih Karlovcev, ki je želel, da bi na srečanju izmenjali izkušnje v dosedanem delu v zvezi z nabavo, prodajo, zalogami, transportom in nagrajevanjem z blagom dodatne ponudbe, kar bi služilo tako njim samim pri izobraževalnem delu, kot vsem trgovinam v okviru republik in pokrajin oziroma posameznim trgovskim organizacijam.

Petrol smo zastopali na tem seminarju direktorji temeljnih organizacij in predstavniki DSSS DO Trgovina z naftnimi derivati. Zelo izčrpni in za večino udeležencev zanimivi poročili o dosedanem delu in izkušnjah sta imela predstavnika dveh delovnih organizacij, ki sta v prodaji blaga dodatne ponudbe najbolj izpopolnjeni in izkušeni, Mladen Marković iz Nafta-gasa Novi Sad in Alojz Udovič iz Petrola.

V poročilu sta navajala uspehe pri dosedanem delu, ki so plod dobro organizirane nabavne službe in v veliki meri pravih nagrajevanj prodajalcev na bencinskih servisih. Seveda spremljajo te uspehe tudi težave, ki se kažejo

predvsem v pomanjkanju prodajalcev, ki bi bili šolani za tako delo, v pomanjkanju prostorov in v problemih z dostavo blaga na bencinske servise.

V ostalih delovnih organizacijah, kot na primer v Energo-petrolu in Makpetrolu že nekaj let sledijo zgledu Nafta-gasa in Petrola ter dosegajo kar dobre rezultate, medtem ko pri INI šele zdaj razmišljajo o dodatnem zaslužku, ki bi jim ga prinesla prodaja blaga dodatne ponudbe.

Da ne bi ostale ideje, ki so se porajale na tem seminarju le na papirju, so udeleženci izvolili komisijo, ki si bo med letom izmenjavala izkušnje, pomagala pri delu, zlasti pri pravilnem nagrajevanju in s tem k večji prodaji vseh vrst blaga dodatne ponudbe.

Po zaključku seminarja smo našli še nekaj časa za ogled olimpijskega mesta, bogato založenega z raznovrstnimi artikli, ki bi jih pri nas zaman iskali, za kratko srečanje z gostoljubnimi ljudmi, pripravljenimi, da na vsakem koraku predstavljajo svoje Sarajevo kot najlepši kraj — kot olimpijsko mesto.

J. Terčon

Ostro oko gosta

V nobenem drugem poklicu ni delo tako izpostavljeno javnosti ter podrejeno kritiki in ostremu očesu gostov kot v gostinstvu. Komaj pride gost v lokal popit kavo, že se mu dozdeva, da je gostinski strokovnjak in bi rad spremenil vse, kar je po njegovem mnenju narobe. Enako kot v nogometu, ko pride gledalec prvič na stadion, pa že komentira, kako bi zamenjal zveznega kapetana in reprezentanco. Res še nismo slišali, da bi zaradi slabih uslug zaprli kakšen hotel, kavarno ali manjšo restavracijo. Toda kaj na vse kritike pravijo gostinci? ...

Ko drugi ljudje praznujejo, se veselijo, potujejo ali morda spijo, gostinci delamo, delamo ob sobotah, nedeljah, podnevi, ponoči. Potem pa se pojavi še delovni inšpektor in odmeri kazen za kolektiv, ker je delal več kot dvanajst ur dnevno ali pa v celem mesecu ni imel nobenega prostega dne, ker ni bilo dovolj delavcev.

Delo v gostinstvu je težko in zahtevno. Za pripravo kulinari-

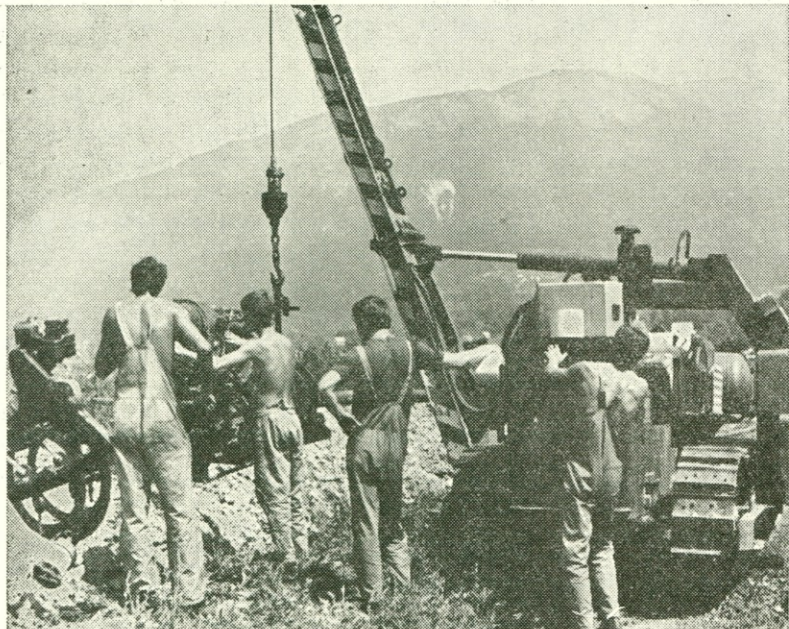
ke na primer je potrebno veliko znanja in delavec, ki jo pripravlja, mora biti pravi strokovnjak. Teh pa je malo, čedalje manj. V gostinstvo šolo je vpisanih malo učencev. Največ gostincev je naredilo šolo ob delu ali pridobilo interno kvalifikacijo. Vsak tretji gostinec je sezonec, vsak drugi brez poklica. Višja gostinska šola ima študente, ki v glavnem študirajo ob delu, torej so zaposleni ali pa že zagotovo vedo, kje bodo delali.

Če bi imeli več gostinskega kadra in bi bil tudi boljše usposobljen, bi lahko tudi bolje izkoristili turistične možnosti in iztržili marsikateri dinar ali devizo več.

Vzrok, da je tako kot je, pa niso le slabi pogoji za delo, ampak tudi nagrajevanje, saj res ni vzpodbudno za gostince, če pravijo — tudi pri Petrolu — »dobro, da je le enkrat v mesecu petnajstega, sicer bi bili večkrat slabe volje«.

M. Biček

Plinovodni krak do Tržiča je zgrajen

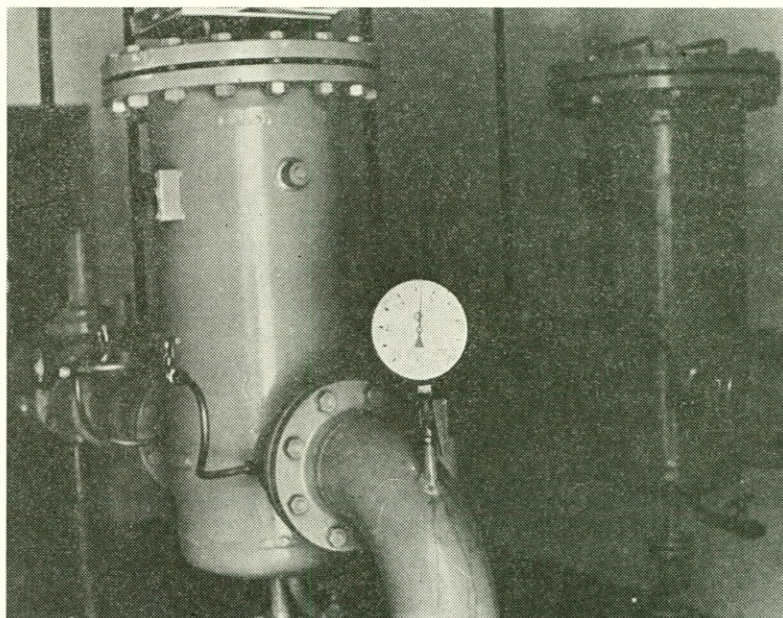
Takole smo gradili tržiški krak slovenskega plinovodnega omrežja

Dovodni plinovod ima premer 100 mm in dolžino 5300 metrov, razvod po mestu do potrošnikov pa je dolg 1600 metrov

Se kratek posvet pred spuščanjem merilno-regulacijske naprave v obratovanje

Merilno-regulacijska postaja je že pod tlakom plina in pripravljena za dobavo plina potrošnikom

Dieselsko motorno olje Ina super 3 S-15 W/40

Prodaja in odnos tržišča do novega proizvoda mariborske Rafinerije

DO Rafinerija je sporazumno z INO Rijeka vključila v svoj letni plan novo dieselsko motorno olje INA Super 3 S-15 W/40, ki je nadomestilo prejšnji HD-D-30, HD-D-15 W/40 INA Super 3. Obenem je sprejela obvezo, da bo oskrbovala celotno slovensko tržišče z dieselskimi motornimi olji. Ostali program industrijskih, hidravličnih in olj za zobniške prenose, kakor tudi proizvodnja sredstev proti zmrzovanju se ne bi bistveno razlikovala od lanskega programa.

Glede na veliko, že prej omenjeno obvezo oskrbovanja slovenskega trga z diesel motornimi olji in nestabilno obnašanje tržišča, posvečamo v Rafineriji gibanju prodaje čedalje več pozornosti in sproti skrbno analiziramo konjunkturo, pa tudi stagnacijo prodaje nekaterih olj.

Pri pregledu podatkov o prodaji v prvem trimesečju letošnjega leta na splošno opazimo, da se je gibala v mesecu januarju ca. 78 % od skupne planirane mesečne proizvodnje, to je 990.417 ton, v mesecu februarju 76 % in v mesecu marcu 94 % od planiranih 990.417 ton. Vsi ti podatki kažejo, da se je

gibanje prodaje po tako imenovani mrtvi sezoni začelo bistveno povečevati. Žal pa se je v začetku zataknilo pri proizvodnji novega proizvoda INA Super 3 S, katerega letni plan znaša 6.700 ton. Da smo imeli pri prodaji tega proizvoda sprva probleme, je nekako razumljivo, ker smo ga začeli prodajati šele februarja in ne januarja, kot smo prvotno načrtovali. Na delno stagnacijo prodaje INA Super 3 S je vplivalo tudi dejstvo, da so bili porabniki navajeni na prejšnji olji HD-D-30 in INA Super 3.

Prodaja INA Super 3 S se vidno izboljšuje, saj nam kažejo podatki, da se je od februarja na marec povečala za ca. 50 % in sicer predvsem v plastičnih 10-litrskih posodah ter v cisternah, kar nas opozarja, da se bomo morali pre-

usmeriti v to velikost embalaže, kar pa ne bo bistveno vplivalo na količinsko zastavljen letni plan.

A. Šajher

Gosti prihajajo — kako jih bomo dočakali

Lani smo ob koncu turistične sezone lahko prebrali kakšni so bili problemi v gostinstvu in turizmu:

- zmanjšana osnova za razpolaganje z ustvarjenimi deviznimi sredstvi,
- ukinitvev stimulacije,
- novi zakon o deviznem poslovanju,
- depozit,
- boni za gorivo in večji davek na gorivo ter še mnogo drugega.

Smo pred sezono, spremenilo se ni ničesar, kako bo letos bodo zapisali ob koncu sezone. V Turističnih movicah Jugoslavije bomo prebrali PROBLEMA NEMA — TREBA SAMO VIŠE RADITI.

Delegatsko vprašanje o rafinerijah

Medtem ko zahtevajo v Skopju, Novem Sadu in Bosanskem Brodu možnosti za obratovanje novih rafinerij in tudi svoj delež uvožene nafte za nove rafinerijske zmogljivosti, so obratovalne možnosti rafinerijskih kapacitet INE padle na samo 38,6 %, kljub temu, da imajo naprave za naj sodobnejšo tehnologijo. Zato naj po mnenju INE nosijo posledice za nove rafinerije, ki se jim niso hoteli odreči, investitorji

oziroma naj jim sami zagotovijo dodatne količine nafte za predelavo. INA in slovenska družba sta našli dovolj moči in korajže, da sta ustavili gradnjo rafinerije v Lendavi.

V zvezi s tem in še z nekatereimi drugimi zadevami so lendavski naftaši naslovili na zbor združenega dela Skupščine občine Lendava, na zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije in zvezni zbor Skupščine SFRJ delegatski vpraša-

nji — s čim opravičuje Zvezni komite za energetiko povečanje primarnih rafinerijskih predelovalnih zmogljivosti po letu 1981 v Jugoslaviji in ali je ukrepal ter kako proti kršitelju dogovora o zaustavitvi povečanja rafinerijsko predelovalnih zmogljivosti glede na stališča, zavzeta o ekonomski stabilizaciji Jugoslavije.

V obrazložitvi je navedeno, da so po letu 1981 nadaljevali z gradnjo novih rafinerij za primarno predelavo nafte v posameznih republikah, medtem ko je bila v Sloveniji v INI Nafta Lendava 20. marca 1981 prepovedana nadaljnja

Brod prav tako s kapaciteto 2,5 milijona ton na leto.

Zaustavitev izgradnje rafinerije v Lendavi so utemeljili s tem, da v času, ko zmanjšujemo investicijska vlaganja in stabiliziramo gospodarstvo, ne smemo povečati že tako prevelikih obstoječih kapacitet rafinerij. Vidimo pa, da se v ostalih republikah Jugoslavije ne obnašajo stabilizacijsko.

Zaradi omejenih količin uvožene nafte in padca porabe naftnih derivatov je vsakomur jasno, da omenjene povečane in nove zmogljivosti niso potrebne naši družbi in da pomenijo še manjšo izkoriščenost rafinerijskih naprav, s tem pa še bolj obremenjujejo naše gospodarstvo.

Vprašani sta že obravnavala občinski in republiški zbor združenega dela skupščin, in verjetno bosta tudi na dnevnem redu v zveznem zboru skupščine.

J. Szabo

Kapacitete in izkoriščenost

	v 000 ton											
	RIJEKA			SISAK			LENDAVA			SKUPAJ		
	Pred.	Kap.	%	Pred.	Kap.	%	Pred.	Kap.	%	Pred.	Kap.	%
1975.	3.678	4.000	91,9	2.778	3.575	77,7	412	650	63,4	6.868	8.225	83,5
1979.	5.580	8.000	69,7	3.654	5.628	64,9	625	650	96,1	9.899	14.278	69,0
1983.	2.835	8.000	35,4	2.595	6.700	38,7	348	650	53,3	5.778	15.350	37,6

	PANČEVO			NOVI SAD			SKUPAJ			BOS. BROD			SKOPJE		
	Pred.	Kap.	%	Pred.	Kap.	%	Pred.	Kap.	%	Pred.	Kap.	%	Pred.	Kap.	%
1975.	1.879	2.000	93,9	721	850	84,8	2.600	2.850	91,2	1.567	1.914	81,8	—	—	—
1979.	3.003	5.000	60,1	835	1.000	83,5	3.838	6.000	64,0	2.060	2.150	95,8	—	—	—
1983.	3.245	5.000	64,9	808	1.000	80,8	4.053	6.000	67,6	1.835	2.150	85,1	1.068	2.500	42,7

	INA, %	NAFTAGAS, %	BOSANSKI BROD, %	SKOPJE, %
1975.	38,5	91,2	81,8	—
1979.	69,0	64,0	95,8	—
1983.	37,6	67,6	88,1	42,7

gradnja nove rafinerije, kljub temu da je že prispela večina opreme iz uvoza.

11. februarja istega leta so v rafinerijo nafte v Lendavi že pritekale prve količine nafte po jugoslovanskem naftovodu,

ki je bil zgrajen za potrebe nove rafinerije z zmogljivostjo dveh milijonov ton nafte letno.

Vprašanje so postavili zaradi ugotovitev, da so se po zaustavljeni gradnji rafinerije v

Sloveniji razširile nekatere obstoječe zmogljivosti rafinerij in celo zgradile nove — rafinerija Skopje s kapaciteto 2,5 milijona ton letno, rafinerija Novi Sad 2,5 milijona ton letno in rafinerija Bosanski

Na letošnjem kranjskem sejmu sta razstavljali DO Rafinerija iz Maribora in TOZD Trgovina na drobno Kranj. Pravijo, da se je izplačalo...

Regres za letni oddih delavca

Delitev regresa za letni oddih v TOZD Trgovina na debelo je dejansko samo še pesek v oči delavca, češ, nekaj ste pa le dobili za letni dopust.

Najbolj boleč je pogled na lestvico razdeljevanja regresa, saj bo delavec, ki dobi osebni dohodek v višini 50.000 dinarjev, prejel enak znesek kot delavec, ki dobi 22.001 dinar za osebni dohodek.

Res je tako tudi z osebnimi dohodki, toda ti naj bi bili plačilo za opravljeno enako delo, medtem ko naj bi bil regres le denarni dodatek delavcu s slabimi osebnimi dohodki, da bi si z njim omogočil vsaj kakšen teden dopusta. Najbolj ža-

Štipendije so...

V TOZD Motel Čatež dobro skrbijo za podmladek in na leto razpišejo šest štipendij — tri za natakarje, dve za kuharja in eno za slaščičarja. Slednje najpogosteje sploh ne oddajo, ker je zanimanje za slaščičarski poklic najmanjše. Zato pa je za kuharskega več kandidatov. Res da zasluži natakar več, a delati mora vse nedelje in praznike, medtem ko se kuhar lahko zaposli tudi v obratih družbene prehrane ali v šoli in je potem celo ob sobotah prost.

V čateškem motelu zberejo prijave za nove štipendiste do sredine maja, ob koncu meseca pa povabijo kandidate in njihove starše v motel, kjer jih seznanijo z delom, nato pa se pogovorijo še z vsakim bodočim štipendistom posebej.

Kaj je novega na področju računalništva

Delavci SOZD Petrol smo se udeležili posvetovanja o ekonomiki in organizaciji združenega dela. Poudarek prvega dela posvetovanja je bil na problemih organiziranja računalniško zasnovanih informacijskih sistemov. V uvodnem referatu nas je tovariš Skok iz zveznega sveta za družbeni sistem informiranja seznanil z družbenoekonomskim položajem in organiziranostjo informacijskih služb v družbenem sistemu informiranja. Na prvi problem v zvezi z računalniško zasnovanimi informacijskimi sistemi pa je opozoril v svojem referatu prof. Ivan Turk z Ekonomske fakultete Borisa Kidriča v Ljubljani.

V sodobnem svetu, je dejal, čedalje bolj pridobivajo na pomenu informacijski sistemi, ki so zasnovani na uporabi računalnikov, v zvezi s tem pa se pojavljajo strokovnjaki, ki take sisteme oblikujejo, jih uvajajo ali izvajajo in imajo različno raven formalne izobrazbe in različne stroke svojega izobraževanja. Združuje jih skupno prizadevanje, da bi na podlagi računalniške opreme zagotavljali informacije, ki jih potrebujejo razni njihovi uporabniki. S tem v zvezi se pojavlja vprašanje njihove etike in kodeksa etike, ki bi opredeljeval odnos teh delavcev do njihovega profesionalnega dela. Prof. Turk meni, da bi lahko namen kodeksa etike oblikovalcev, uvajalcev in izvajalcev računalniško zasnovanih informacijskih sistemov pojasnili v treh točkah:

Pravilno osvetliti funkcijo oblikovalcev, uvajalcev in izvajalcev računalniško zasnovanih informacijskih sistemov.

Pojasniti splošne dolžnosti, ki jih imajo ti delavci in ki naj najdejo svojo konkretizacijo v samoupravnih aktih.

Razvijati zavest o profesionalni pripadnosti in profesionalni lasti delavcev.

Predavatelj nam je podrobno razložil, kaj na bi ta kodeks vseboval, da bi z njim lahko pospešili združevanje takih strokovnjakov v ustrezne profesionalne organizacije.

V drugi temi so se različni predavatelji dotaknili problema varnosti podatkov in informacij v računalniško zasnovanem informacijskem sistemu.

V okviru tretje teme, ki je imela poudarek na usklajeva-

nju podatkov in informacij v družbenem sistemu informiranja, nas je tov. Krisper s Fakultete za elektrotehniko seznanil z razvojem računalništva pri nas glede na ostale razvite države.

V Sloveniji imamo 4000 temeljnih organizacij, več kot 2000 delovnih organizacij, več kot 1000 krajevnih skupnosti in drugih subjektov informiranja na višjih ravneh organiziranosti. Ti subjekti tvorijo informacijsko mrežo, v kateri se povezujejo s svojimi informacijskimi sistemi v družbeni sistem informiranja za izmenjavo podatkov in informacij, pomembnih za planiranje, upravljanje in odločanje. Kljub tolikšnemu številu subjektov informiranja ugotavljamo, da Slovenija ne razpolaga z več kot 400 računalniki in približno 2000 terminali, kar je glede na njeno razvitost odločno premalo in neustrezno. Če upoštevamo število prebivalcev, zaostaja Slovenija za najrazvitejšimi državami za 12—15-krat čeprav je razmerje doseženega družbenega proizvoda na prebivalca v primerjavi z razvitejšimi 1:3 in 1:4. Kritična je prav ta informacijska podrazvitost v primerjavi z ekonomsko močjo, ki kaže na razvojno šibkost oziroma nesposobnost za hitrejše premagovanje ekonomskih težav in zmanjševanje prepada do bolj razvitih držav.

V razvitih državah vlagajo v informacijsko tehnologijo med 200 do 500 dolarji na prebivalca, pri nas pa manj kot 5 dolarjev, kar je stokrat manj. Prav tako porabijo podjetja v razvitih državah med 1,5 do 3 % realizacije za informatiko, pri nas pa pod 0,5 % prihodka v gospodarstvu (velja za tiste, ki imajo avtomatsko obdelavo podatkov) oziroma 0,7 % v gospodarstvu. Zanimiva je ugotovitev, da smo v Sloveniji do leta 1974, ko je bil uvoz računalniške opreme prepovedan, dokaj uspešno lovili korak z najrazvitejšimi, tako glede absolutnega zaostanka kot glede stopnje rasti, ki je bila približno enaka. Sedanja stopnja rasti je v razvitih državah že več kot 20 let med 20 in 30 %, pri določenih kategorijah pa znaša več kot 100 % letno. Če zasledujemo stopnjo rasti uvajanja te opreme pri nas, ugotovimo, da v zadnjih nekaj letih stagnira pod 10 %, vztrajanje na tej

stopnji rasti in upoštevanje nadaljevanje 30 % rasti v razvitih državah, bi sedanje 12—15-kratno zaostajanje naraslo tudi na več kot 50-kratno v petih do desetih letih.

Na podlagi teh števil lahko ugotovimo, da na področju opremljanja z informacijsko opremo zaostajamo bolj kot glede

gospodarske razvitosti, zato bo potrebno sprožiti učinkovito družbeno akcijo za oblikovanje zavesti o pomenu tehnologije in za oblikovanje informacijske kulture ter zagotoviti ustrezne materialne pogoje za izgradnjo tehnološke baze družbenega sistema informiranja.

Razvojno-planski sektor

Kdo ovira prodajo blaga dodatne ponudbe?

Takoj ko se je začela zmanjševati prodaja tekočih goriv na bencinskih servisih, smo pri Petrolu začeli iskati dodatni vir dohodka, ki bi nadomestil ta predvideni izpad.

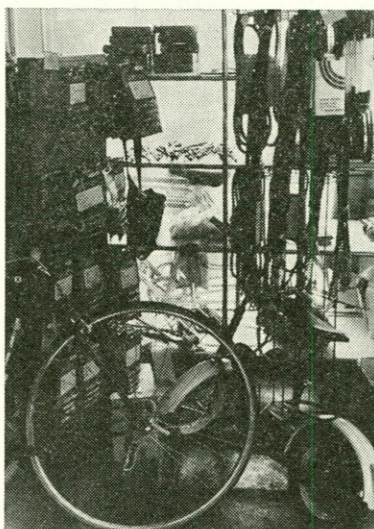
Pospešeno smo začeli prodajati blago dodatne ponudbe. Začetek ni bil lahek, saj ljudje niso bili navajeni, da dobijo lahko na bencinskih servisih poleg bencina in drugih storitev še vse mogoče stvari (od mopedov, koles, avtomobilskih delov, raznih gospodinjskih pripomočkov in še marsikaj). Zato smo morali aktivirati vse svoje trgovske sposobnosti in

li to možnost in tudi sami smo lahko odpeljali blago na servis, če je bilo to potrebno.

Mislím, da bi tako zavzetost poslovođij lahko samo pohvalili, posebno še, ker smo ga prevažali s svojimi avtomobili, na lastne stroške, samo da bi zadovoljili stranke in jih obdržali.

Toda zdaj se sprašujem nekaj drugega. Kdo ovira to pospešeno prodajo blaga dodatne ponudbe? Sredi aprila sem bil v področnem skladišču, ker sem nujno potreboval blago, tam pa so mi povedali, da ne morem več sam odpeljati materiala iz skladišča na servis, temveč da ga lahko dobimo samo z rednim prevozom. Mislím, da to ni prav. Tisti servisi, ki so občutno povečali to vrsto prodaje, imajo premajhna priročna skladišča, da bi lahko imeli velike zaloge, kar pa bi bilo tudi sicer nesmiselno in celo škodljivo. Zato mislím, da ukinjanje take vrste dobave preprečuje povečanje prodaje in škoduje interesom celotnega Petrola.

J. Š.

se krepko potruditi, da z dobro ponudbo in solidno postrežbo pridobimo čim več strank. Stari rek — dober glas gre v deveto vas — je prinesel nekaterim servisom velike uspehe, ki nam jih tisti, ki so stali med opazovalci s prekrižanimi rokami, zavidajo.

Moram poudariti, da je uspeh odvisen na servisu predvsem od poslovođje. On je tisti, ki pospešuje prodajo, jo analizira, naroča blago, in nekurantne artikole izloča. To so pomembni dejavniki, katerih se moramo vsi zavedati. Ravno zato naj bi poslovođjem omogočili ogled tistega blaga, ki je v naših skladiščih na razplago za prodajo. Poslovođje smo nekaj časa ime-

Izvoz v lanskem letu

Objavljen je seznam dvesto slovenskih sestavljenih in delovnih organizacij, ki so lani ustvarjale izvoz na konvertibilno tržišče. Na čelu seznama je Iskra, Elektrokovinska industrija Ljubljana, INA Nafta Lendava, ki je ustvarila lani pri izvozu blaga in storitev 276 milijonov deviznih dinarjev priliva, pa je zasedla med slovenskimi izvozniki 77. mesto.

J. Szabo

PETROL

Zahvala za delavnost

Danes prejema 30 delavcev Petrola državna odlikovanja, to je več kot v vsej dosednji zgodovini Petrola. Brez dvoma lahko rečemo, da s tem dobiva dejansko priznanje za svoje dosedanje delo ves naš 4200-članski kolektiv, s tem pa je tudi dan poseben poudarek pomembnosti dela, ki ga opravlja ta kolektiv.

To pa nas tudi istočasno obvezuje, da naše delo opravljamo jutri še boljše, pravočasno, v zadovoljstvo vse naše družbene skupnosti. Resnica je, da ni ves kolektiv zaposlen v dejavnosti, ki je pred leti dobila v Sloveniji poseben družbeni pomen — to je oskrba potrošnikov z naftnimi derivati in zemeljskim plinom vključujoč tudi njihov transport. Vključujemo tudi proizvodno dejavnost in ne nazadje gostinstvo, ki ima poseben specifični značaj, ker s svojimi uslugami dopolnjuje naše servisne usluge na slovenskih magistralnih cestah in avtocestah. Ne glede na različne dejavnosti in pomen za slovensko družbo, smo vsi skupaj tesno povezani med seboj, ne samo formalno, ampak tudi solidarnostno, kar smo še posebej izpričali lani decembra na referendumu, ko smo sprejemali nov samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Petrol.

Odlikovanja podeljujemo v času gospodarske krize v Jugoslaviji, ki nima primera v našem povojnem razvoju. Gospodarske težave, ki se nam stopnjujejo iz dneva v dan, imajo še poseben odraz na naše delo v naftnoplinskem gospodarstvu. Naši morebitni neuspehi pa imajo recipročno težke posledice na celotno našo dejavnost — gospodarsko in negotodarsko. Devizni problemi, tako pri odplačevanju fiksnih in garantiranih obveznosti, kot pri uvozu nafte in derivatov, dinarska nelikvidnost in drugo, spreminjajo naše delo vse bolj in bolj iz planskega in organiziranega v interventno.

Klasični sistem dela se nam razbija, nam propada, situacija, ki se dnevno spreminja — na slabše, terja od nas brezkompromisno vztrajnost, polno iznajdljivosti, stalno prisotnost na delovnem mestu, obenem se nam klasična trgovina spre-

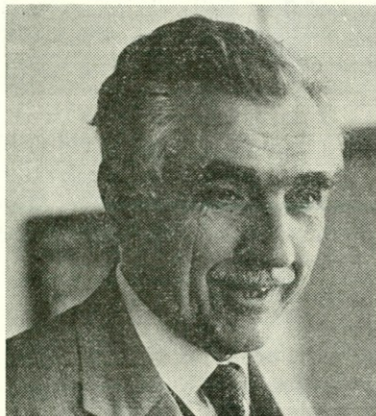
minja v nove oblike distribucije, ki jih je težko poimenovati s standardnim izrazoslovjem.

Ob takih pogojih dela, lahko s poudarkom rečemo, da vsi današnji odlikovanci s svojim požrtvovalnim in nesebičnim delom na delovnem mestu v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah znotraj organizacije združenega dela ali na terenu, SO — in izstopajo iz svoje sredine. Bili so, in so zglede svojim sodelavcem, zlasti mlajšim. Upam si trditi, da so vsi odlikovani razvijali tople medsebojne tovariške odnose, imeli zgleden odnos do dela, do sodelavcev in po svojih močeh pripomogli k razvoju kolektiva, ki zavzema v današnjem gospodarskem in družbenem prostoru pomembno mesto.

Tovariši odlikovanci, dovolite mi, da se vam za vaše delo in vse vaše prizadevanje, za vse kar ste storili za razvoj Petrola in naše družbene skuposti, iskreno zahvalim v imenu celotnega kolektiva in v svojem imenu. Naj poudarim, da smo ponosni na vas, da so vaša odlikovanja spodbuda vsem nam, da bomo pri opravljanju nalog, sledili vašemu zgledu.

Za odlikovanja, ki jih prejimate, vam mi iz srca iskreno čestitamo.

Iz govora predsednika PO inž. Lojzeta Blenkuša

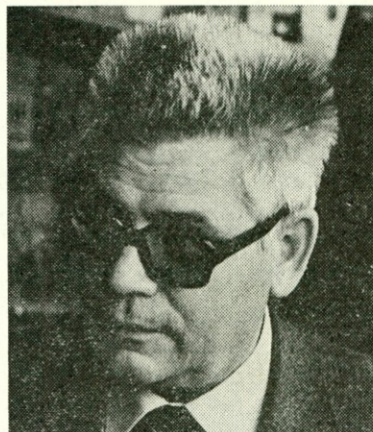

VINKO WERNIG
red dela z zlatim vencem

Leta 1958 se je zaposlil v tehnični službi Petrola, leta 1963 je prešel v razvojni sektor, 7 let pozneje je postal direktor sektorja za investicije in vzdrževanje, leta 1974 je postal direktor sektorja in kasneje direktor DO Zemeljski plin.

Delaven je bil tudi v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Dvakrat je bil

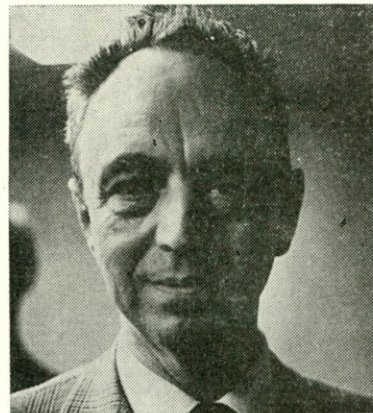
sekretar OO ZK, predsednik upravnega odbora pa poslovnega odbora, predsednik delavskega sveta.

EGON ŠERBELA
red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Že od leta 1956 združuje svoje delo v Petrolu. Začel je kot fakturist, postal prodajni referent, vodja oddelka družbenega standarda, oddelka obračuna, šef prodaje, direktor notranje trgovine, v. d. podpredsednika PO, zdaj je komercialni koordinator SOZD.

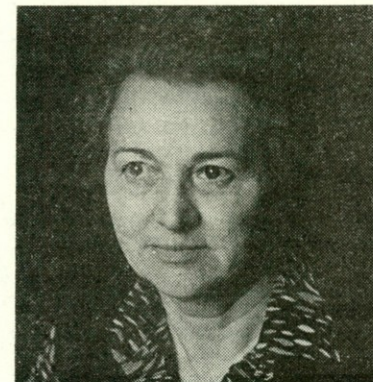
Aktivno se vključuje v delo samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, bil je predsednik in član UO, sekretar in član sekretariata ZK, član in predsednik IO OOS, pobudnik in dolgoletni vodja delavskih športnih iger naftne industrije, sodeluje tudi v raznih komitejih in komisijah izven Petrola.

STANE BAUER
red dela s srebrnim vencem

V Petrolu je zaposlen vse od leta 1954. Bil je upravnik poslovodne enote Kočevje, po reorganizaciji pa je prevzel dela in naloge prodajnega referenta.

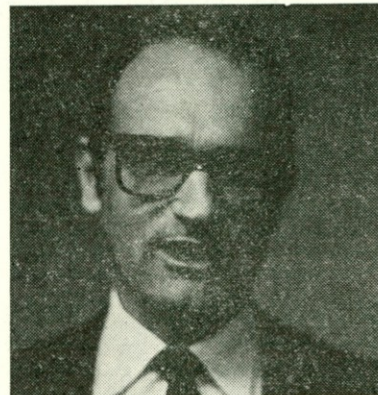
Vključuje se v samoupravno in družbenopolitično življenje, večkrat je bil član DS, član sveta PE, SaDK, predsednik disciplinske komisije, na terenu pa sekretar OO ZK oziroma njen blagajnik.

PAVLA BALANTIČ
red dela s srebrnim vencem

Delati je začela na bencinskem servisu Petrola in sicer leta 1958, od leta 1966 je bila saldakontist, pozneje referent za izterjavo, zdaj pa opravlja naloge vodje oddelka za zagotavljanje plačil.

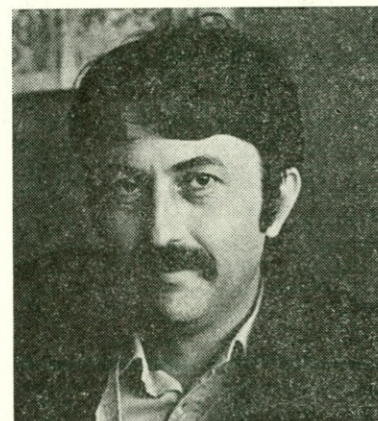
Delala je tudi v IO OOS, bila članica komisije za družbeni standard in stanovanjske komisije, aktivna pa je tudi v krajevni skupnosti — delegat SIS.

OGNJEN BAVDEK
red dela s srebrnim vencem

V Petrolovem sektorju za zemeljski plin se je zaposlil leta 1975 kot referent za izgradnjo, kmalu zatem je postal vodja tega oddelka.

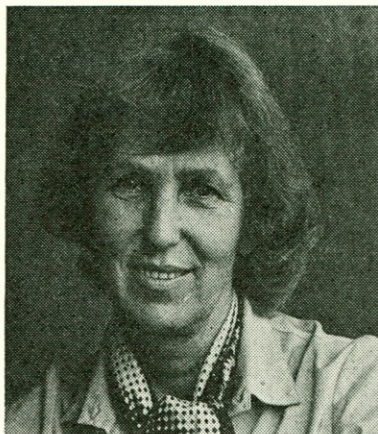
Opravljal je tudi odgovorne družbenopolitične funkcije v DO, dvakrat je bil sekretar OO ZK, predsednik komiteja za SLO ter član delegacije združenega dela. Aktiven je tudi v krajevni skupnosti.

JOZE PETERKA
red dela s srebrnim vencem

Svojo delovno pot v Petrolu je začel leta 1969 kot elektrotehniški referent v službi za investicije in vzdrževanje. Leta 1977 je bil preizporejen v tedanjo TOZD Zemeljski plin, kjer je pripravljala dokumentacijo na elektrotehniškem področju, pozneje je prevzel dolžnost vodje oddelka za elektroinstalacije.

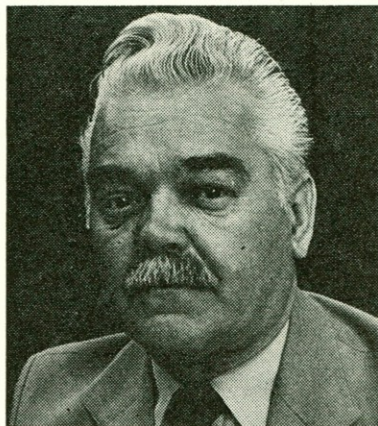
Bil je član DS skupnih služb ter v TOZD Zemeljski plin, član komisije za delovna razmerja TOZD, predsednik DS TOZD, član IO OOS, pa njegov predsednik, član sekretariata OO ZK, podpredsednik komiteja za SLO.

MARIJA BOGATAJ
red dela s srebrnim vencem

Leta 1974 je nastopila delo v sektorju za zemeljski plin in tako že od začetka sodelovala pri izgradnji plinovodnega sistema, ves čas kot pravni svetovalec.

Opravljalaj tudi razne zadolžitve v komisijah samoupravnih organov, v izvršnem odboru sindikata in v DS TOZD oziroma DO.

STANISLAV ČIČEROV
red dela s srebrnim vencem

Leta 1962 je začel združevati svoje delo v Petrolu, najprej kot poslovodja bencinskega servisa, nato je postal pomočnik upravnika PE, zdaj je vodja organizacije prodaje.

Vsa leta je aktivno deloval v družbenopolitičnih organizacijah, bil sekretar OO ZK, član sekretariata ZK, IO OOS, predsednik sveta PE, član DS, raznih odborov in komisij. Delaven je tudi v KS.

VINKO OVEN
red dela s srebrnim vencem

Leta 1961 se je zaposlil v Petrolu, kjer je začel delati kot prodajalec, pozneje je postal pomočnik poslovodje.

Večkrat so ga izvolili v samoupravne organe, odbore in komisije, zdaj je vodja delegacije za delegiranje delegatov v zbor zdru-

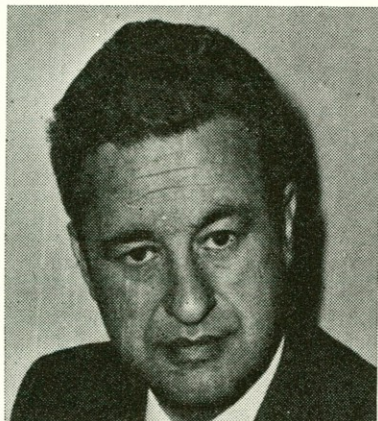
ženega dela, član IO OOS in na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite.

KARL PRIVŠEK
red dela s srebrnim vencem

Leta 1965 se je zaposlil v Petrolu kot referent prodaje, leta 1977 je postal vodja prodaje na drobno, za tem upravnik poslovne enote in leta 1980 direktor TOZD.

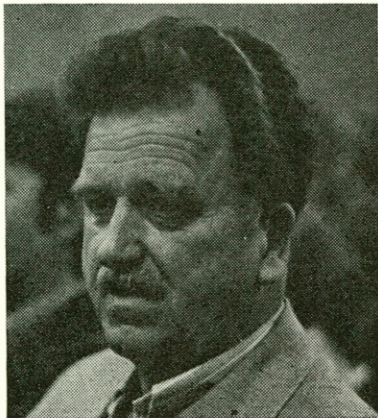
Bil je sekretar OO ZK, tajnik IO OOS, predsednik OOS, član sveta PE, član DS TOZD, član DS DO, predsednik DS TOZD, predsednik disciplinske komisije TOZD, komisije za reorganizacijo TOZD, opravljal pa je še več drugih funkcij.

BOJAN LORGER
red dela s srebrnim vencem

V Petrolu se je zaposlil leta 1971, najprej v razvojnem sektorju, od začetka leta 1974 je delal v sektorju za zemeljski plin. Bil je vodja tehničnega sektorja in nato njegov direktor.

Poleg tega je bil tudi član komisije za delovna razmerja, kot tehnični direktor je sodeloval pri delu DS in drugih samoupravnih organov.

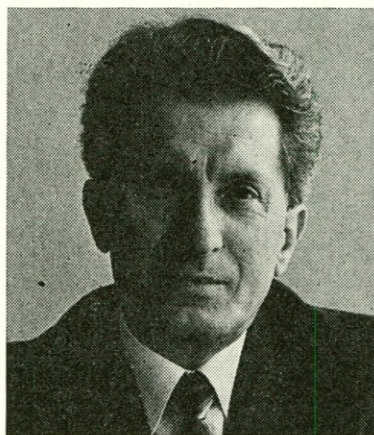

FRANC FLORJAN
red dela s srebrnim vencem

Leta 1971 se je zaposlil v Petrolu kot poslovodja na bencinskem servisu in njegovo delo opravlja še danes.

Aktiven je tudi pri delu samoupravnih organov, predvsem na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite.

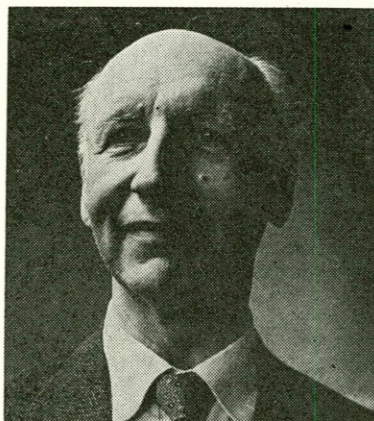
Prav tako je aktiven na terenu, je član delegacije za delegiranje delegatov v skupščine SIS, član odbora za družbeni standard TOZD.

FRANC LOVRENČIČ
red dela s srebrnim vencem

V Petrol je prišel leta 1959, začel kot knjigovodja osnovnih sredstev in skupne porabe, postal vodja oddelka, revizor, šef finančnega knjigovodstva, zdaj je računovodja TOZD Trgovina na debelo.

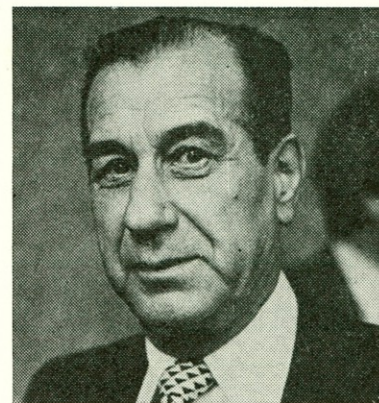
Delaven je bil tudi v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih, bil večkrat član IO OOS, član upravnega odbora, delegat DS in njegov predsednik, član in predsednik raznih komisij, aktiven pa je tudi na terenu.

JOŽE ZUPANC
red dela s srebrnim vencem

Svoje delo pri Petrolu je začel združevati leta 1963 in 11 let delal kot gradbeni referent, leta 1974 je prešel v novi sektor za zemeljski plin ter prevzel oddelke za pripravo lokacijske in gradbene dokumentacije za plinovodno omrežje in objekte na trasi.

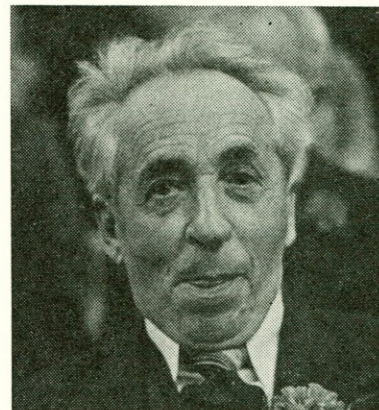
Bil je tudi nosilec raznih odgovornih funkcij, predsednik komisije za delovna razmerja, prvi predsednik DS TOZD, predsednik zbora delavcev sektorja. Poleg tega je aktiven tudi v krajevni skupnosti.

ADOLF ŽULOVEC
red dela s srebrnim vencem

Svoje delo v Petrolu je začel združevati leta 1950, začel v komercialnem oddelku, nato je bil transportni referent, fakturist, prodajni referent, pomočnik upravnika, zdaj pa upravnik PE.

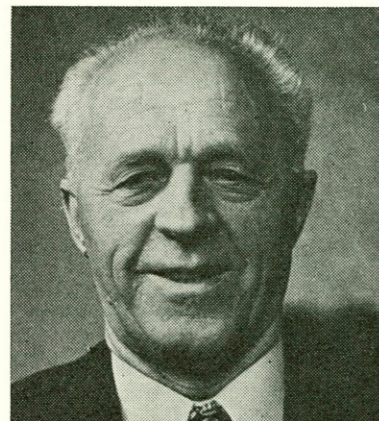
Aktivno je delal v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, bil podpredsednik aktiva ZSMS, predsednik OOS, sekretar OOZK, večkrat predsednik DS DO in TOZD, sodeloval je tudi pri raznih komisijah.

ANTON LOGAR
red dela s srebrnim vencem

Leta 1947 se je zaposlil v Petrolu kot mariborski PE kot čuvaj — industrijski mličnik, pozneje je opravljal dela skladiščnega delavca in napredoval v pomočnika skladiščnika goriv. Leta 1972 je odšel v pokoj.

Vključeval se je v delo samoupravnih in družbenopolitičnih organov, bil delegat PE DS TOZD, v SZDL, ZZB NOV, RK.

IVAN GRUM
red dela s srebrnim vencem

V Petrolu je bil zaposlen od ustanovitve podjetja in ves čas opravljal naloge skladiščnika goriv. Zdaj je v pokoju.

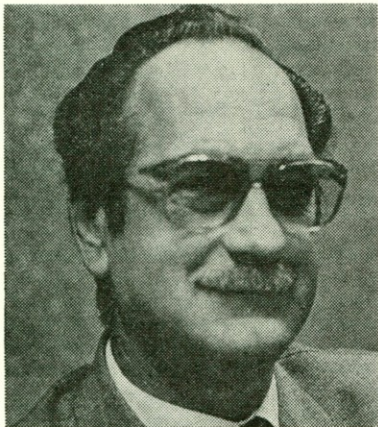
Aktivno se je vključeval v vse politične in družbene akcije, sodeloval v delavskem svetu in upravnem odboru delovne organizacije.

MIHAEL MLAKAR
red dela s srebrnim vencem

Že leta 1948 se je zaposlil v Jugopetrolu, predhodniku Petrola kot avtomehaničar in voznik, leta 1955 je prevzel delovno mesto vodje avtomehanične delavnice, kar je tudi še danes.

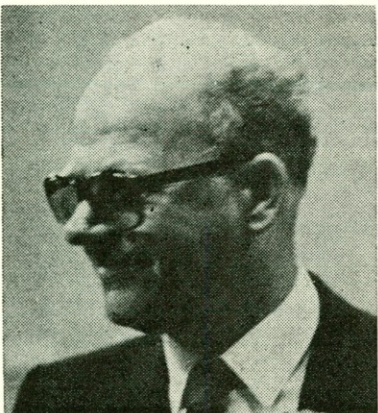
Aktivno je sodeloval v samoupravnih organih, bil član centralnega DS, predsednik DS TOZD ter več mandatov delegat DS TOZD.

FRANC LAUKO
red dela s srebrnim vencem

Svojo delovno pot je začel v Petrolu pred 25 leti kot referent za bencinske servise, ob reorganizaciji je bil izvoljen za direktorja TOZD Trgovina na drobno Maribor.

Bil je član občinskega sindikalnega sveta Maribor, član strokovnega odbora za trgovino, član republiškega odbora sindikata storitvenih dejavnosti za trgovino in gostinstvo. Deluje tudi v kraju svojega bivanja.

KAREL SIRK
red dela s srebrnim vencem

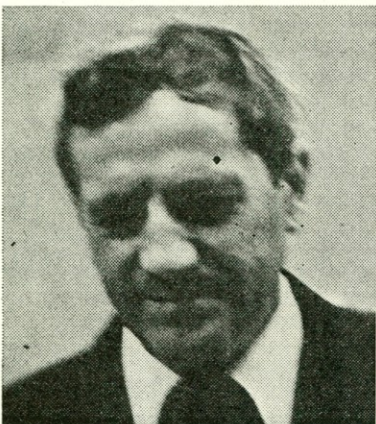
Pri Petrolu je začel združevati delo leta 1960 kot pomočnik poslovodje, pozneje pa je postal poslovodja in njegovo delo je opravljal vse do upokojitve leta 1974.

Bil je član centralnega DS in član sveta enote, aktivno pa je deloval tudi v družbenopolitičnih organizacijah v krajevni skupnosti.

IVAN DROFENIČ
medalja dela

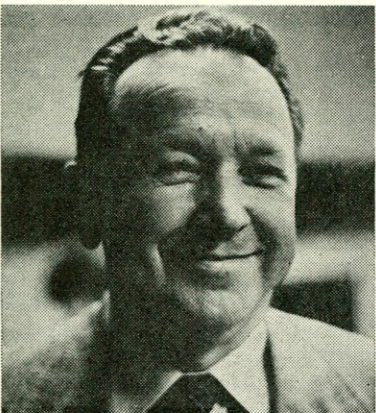
Svoje delo v Petrolu je začel združevati leta 1968 kot prodajalec na bencinskem servisu. Leta 1970 je postal pomočnik poslovodje in kmalu nato poslovodja. Vključeval se je tudi v delo družbenopolitičnih organizacij, je član ZK, bil je predsednik konference delegacij za delegiranje delegatov v skupščino, predsednik KS, sekretar ZK, delegat skupščine občin SRS, predsednik SaDK, TOZD, član DS TOZD...

MARTIN CERJAK
medalja dela

V Petrolu združuje svoje delo že 22 let, najprej kot prodajalec, zdaj kot poslovodja bencinskega servisa.

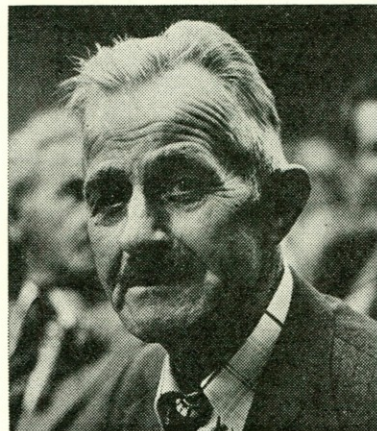
Vključuje se tudi v delo samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij TOZD in KS. Zdaj je predsednik SaDK, prejel je že zlato značko AMD Brežice.

FRANC VALANT
medalja dela

V Petrolu se je zaposlil leta 1959 kot prodajalec na bencinskem servisu, pozneje je napredoval v poslovodjo bencinskega servisa.

Delaven je tudi v samoupravnih organih TOZD in DO, bil je član in predsednik DS TOZD ter član raznih organov in komisij in aktiven delavec v KS.

JOŽE ŠTEFANIČ
medalja dela

Leta 1946 je postal eden prvih Petrolovih delavcev, opravljal je razna dela v skladišču, leta 1966 se je upokojil.

Še vedno je član amaterske gasilske brigade in od gasilske zveze je dobil že več odlikovanj, diplomo, in priznanje kot veteranu na področju gasilskega delovanja.

SVETOŽAR ČERNIGOJ
medalja dela

Vse od leta 1958 je zaposlen v Petrolu in sicer kot prodajalec naftnih derivatov na enem najbolj frekventnih bencinskih servisov.

Poleg tega je aktiven v sindikatu poslovne enote oziroma zdaj v temeljni organizaciji, dela pa tudi na področju svoje KS, v kateri je član sveta.

ZORA SKOK-PAVLIČ
medalja dela

Po letu 1964, ko je začela združevati delo v Petrolu, je bila najprej prodajalka na bencinskem servisu, pozneje izmenovodja, zdaj pa opravlja delo blagajničarke bonov.

Je članica ZK in se vključuje v vse držbenopolitične akcije v svojem kolektivu, pa tudi na terenu, predvsem v krajevni skupnosti.

JANEZ ŽEKŠ
medalja dela

Leta 1951 se je zaposlil kot delavec, ko je končal šolo za prodajalce, je postal prodajalec na bencinskem servisu, nato izmenovodja, pomočnik poslovodje in končno poslovodja, kar je še danes.

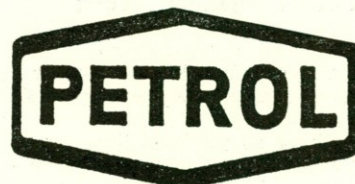
Več mandatnih dob je bil član IO sindikata, član sveta PE, delegat DS TOZD in samoupravne skupine. Na terenu dela v AMD in RK.

FRANC PAUKO
medalja dela

V Rafineriji se je zaposlil leta 1947 kot kurjač parnih kotlov, leta 1977 je bil prerazporejen na delo ključavničarja — vamilca, léto dni pozneje so ga imenovali za predelavca v delavnici, kar je še zdaj.

Bil je tudi član upravnega odbora, predsednik izvršnega odbora OOS, delegat DS DO, delegat SIS, pa komisije za delovna razmerja. Aktiven je tudi izven svoje DO.

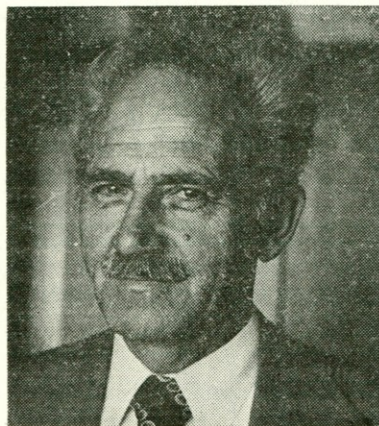

FRANC MALES
medalja dela

V Petrolu združuje svoje delo od leta 1957 kot monter — instalater. Delati je začel v tedanji delavnici in vsa leta ostal na istem delovnem mestu.

Vseskozi je deloval tudi v samoupravnih organih in bil več mandatov član samoupravne delavske kontrole.

BRANKO RADOSAVLJEVIČ
medalja dela

V Petrolu je začel delati kot poslovodja bencinskega servisa leta 1955, pozneje je prevzel dolžnost referenta za bencinske servise.

Vključuje se tudi v delo družbenopolitičnih in samoupravnih organov v svoji temeljni organizaciji, pa tudi pri občinskem in krajevnem odboru RK.

Dobili so spričevala

Petnajst delavcev TOZD Trgovina na drobno Nova Gorica je uspešno zaključilo osemletko. Fantje so se šolali ob delu in ob vpisu niso prav verjeli, da bo to njihovo delo rodilo sadove. Zato so zdaj, ko so dobili spričevala še toliko bolj zadovoljni.

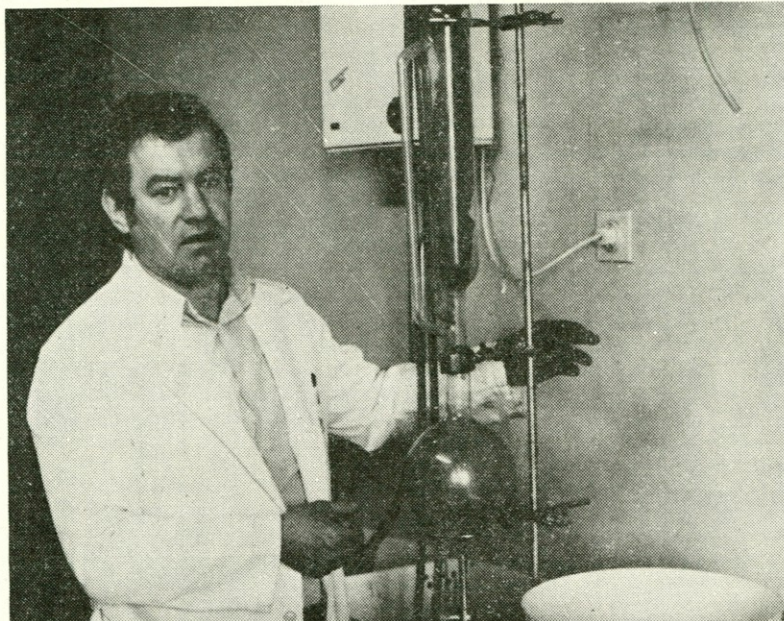
Vsi vpisani so bili zelo prizadevni, posebno pohvalo pa zaslužijo tisti, ki so se vozili iz oddaljenih krajev, saj so potrebovali nekateri kar poldruugo uro od doma do šole.

Številna zelišča prinašajo zdravje

Ljudje preživljajo prosti čas na zelo različne načine. Nekateri ga porabijo koristno, drugi ga enostavno zapravljajo. Med prve nedvomno lahko štejemo Emila Picigo, dopoldne vodjo sektorja drobne prodaje v Koprju, popoldne navdušenega in izprašanega zeliščarja.

ne kupujem, temveč jih sam nabiram. Vem, kje kaj raste in kar je še pomembnejše, vem kje so rastline brez pesticidov in težkih kovin. Nekaj zelišč pa pridelam že na svojem vrtu. Vseh skupaj nabiram 120 vrst.«

In iz vseh teh zelišč izdeluje Emil Piciga ekstrakte, ki po-

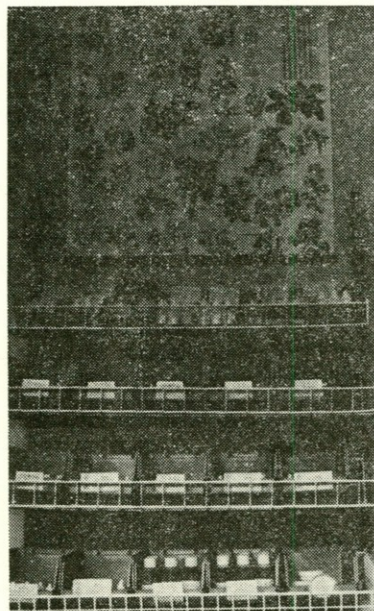

Pred dvajsetimi leti, ko je prišel v Petrol, je veselje in zanimanje za zelišča prinesel že seboj, saj je bila njegova prva delovna postaja drogerija. Resneje pa se je začel zanimati za zelišča nekako pred desetimi leti, ko je kupil tudi prvo knjigo s tega področja, a jo je podaril ženi za 8. marec, »da se ni jezila, da zapravljam«. Prvi knjigi je sledila druga, nato tretja, znanje je bilo vedno bolj obsežno, sčasoma je začel nabirati zelišča in končno je sestavil prvo mešanico. Sprva je delal sirupe, pozneje jih je nadomestil z ekstrakti, razmišlja že o eteričnih oljih, smel pa bi izdelovati tudi parfume, vendar nima potrebnih surovin.

Mešanice sestavlja po knjigah, vendar jim vedno doda kaj svojega. Včasih pomagata že eno ali dve zelišči, drugič mora biti recept bolj bogat, »potem pa deluje seveda tudi bolj na široko. Nobenega pomagala — rastlinskih mešanic ne imenujemo zdravila, temveč pomagala — pa ne smemo jemati stalno, da se telo ne navadi nanj, kajti potem ne učinkuje več. Zdravljenje traja res dalj časa kot z zdravili, zato pa tudi deluje dlje. In nobenih stranskih učinkov ne pusti.«

V mešanicah je vse naravno, edina kemikalija so konzervansi in »pomembno je, da zelišč

magajo pri živčni napetosti in nespečnosti, rani na želodcu in dvanajsterniku, pri zaprtju in griži, krvavitvah, belem toku, pri visokem in nizkem pritisku, boleznih ledvic, pri astmatskih napadih, prehladih, kašlju, gripi, pri sladkorni bolezni, boleznih žolča in jeter, pri slabem ali prekomernem odvajanju seča, za izboljšanje krvne slike, splošne odpornosti telesa, za

pospeševanje pravilnega delovanja srca, proti kajenju, izpadanju las, prhljaju, proti vnetju dlesni, majanju zob. Poleg tega izdeluje maže proti revmi in ekcemom, pa razna

kozmetična sredstva — mastne polmastne in suhe kreme za obraz, olje za sončenje in kapljice proti vnetju sinusov.

Znanje za sestavljanje vseh teh pomagal si je pridobil Emil Piciga sam, s pomočjo knjig, potrditev zanj pa mu je prinesel strokovni izpit, ki ga je moral opraviti, če želi izdelovati sirupe in ekstrakte tudi za druge ljudi. In da tak izpit ni povsem enostavna zadeva potrjuje dejstvo, da sta ga v zadnjih petih letih opravljala le dva kandidata.

J. K.

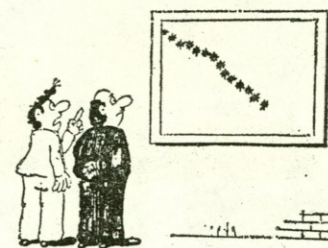
Dobro opravljeno delo

Letos se je komisija za stanovanjska vprašanja delavcev skupnih služb zelo resno lotila dela in skrbno pripravila ves potreben material, poleg tega lahko rečemo, da je tudi v samoupravljalnem pogledu storila korak naprej.

Ko je pregledala prošnje delavcev za dodelitev stanovanjskih posojil in po ocenitvi razmer pripravila predlog prednostne liste prosilcev ter višino kredita, ki naj bi ga posamezni prosilci dobili, je povabila na skupen sestanek vse prosilce ter jih seznanila s svojim predlogom. Da bi pomagali tistim, ki so v največji zagati, so se nekateri sami odpovedali delu zaprosene vsote in ob koncu sestanka so vsi prosilci izjavili, da se strinjajo z delitvijo in z višino kredita, ki naj bi ga dobili.

S takim načinom dela stanovanjska komisija ni le pomagala delavskemu svetu pri objektivnem odločanju temveč je pripomogla k temu, da med prosilci ne bo nesoglasja, če so se tako rekoč sami dogovorili, koliko bo od razpoložljive vsote kdo dobil.

J. K.

Ali je to grafikon padavin?

Ne tovariš direktor, to je prikaz uspeha poslovanja, ker ne smemo uskladiti cen gostinskih storitev.

Za prijetne počitnice delavcev

Komisija za počitniške domove in rekreacijo je pripravila za delavski svet SOZD poročilo o svojem delu v letu 1983, predlog programa za letošnje leto ter finančni načrt. Ker je to tema, ki zanima najbrž vse delavce Petrola, objavljamo poročilo tudi v našem glasilu.

Komisija za počitniške domove in rekreacijo podaja poročilo, program dela in finančni načrt samo za štiri delovne organizacije SOZD, ker enotno ureja počitnikovanje in rekreacijo samo za te štiri organizacije, ostale članice SOZD — DO Transport Ilirska Bistrica, TP Istra-benz in DO Olma se doslej niso odločile za skupno in enotno urejanje te problematike in se samostojno ukvarjajo z njo.

Komisija si je zastavila nalogo, da v skladu z razpoložljivimi finančnimi možnostmi omogoči čim večjemu številu delavcev letovanje tako v letni kot v zimski sezoni. Delavci so lahko letovali v lastnih — združenih počitniških domovih v Crikvenici, Piranu, Kranjski gori in na Pohorju, pa tudi v najetih sobah v Poreču, Bohinju in na Kopah. Prav radi so se odločali tudi za počitniške prikolicе, ki jih imajo temeljne in delovne organizacije že več kot 50 in jih razporejajo in oddajajo v skladu z lastnimi programi. Del sredstev za njihovo regresiranje izdajamo iz združenih sredstev, čeprav to vsebinski to ni čisto pravilno.

V letu 1983 je bila počitniška kočna na Krvavcu zaprta, ker smo jo adaptirali.

Lani se je komisija trikrat sestala, razporedila prosilce letovanj in opravila poleg tega še nekaj drugih nalog. Sprejela je sklepe za adaptacijo PD Krvavec ter spremljala in usmerjala adaptacijo. Dom je adaptiran v celoti, na novo je opremljen,

zvočno in toplotno izoliran, urejena je notranja električna izolacija, voda, kanalizacija, zgrajena nova drvarnica oziroma pomožno poslopje in zdaj lahko naenkrat bivata v domu dve družini.

Celotno adaptacijo smo izvedli v neugodnih delovnih in klimatskih pogojih, prevozi pa so bili dragi. Zato smo morali vložiti v delo dokajšnje napa-

re, predračunsko vrednost pa smo prekoračili za 5 %.

V PD Piran in Kranjska gora smo delno preuredili instalacijo in opremo. Poleg tega teče za PD Piran postopek za premoženjsko-pravno ureditev za prenos stanovanja, ki ga zaseda naš delavec. Enako je tudi v Crikvenici, kjer pričakujemo, da bo v letošnjem letu izpraznjeno stanovanje, v katerem je zdaj stranka.

Zakupili smo zimske in letne počitniške prostore, v katerih je bilo 4.100 nočitev. Celotne počitniške zmogljivosti pa je komisija razdeljave v skladu s sprejetimi kriteriji.

Pripravili smo vse potrebno za nakup novih apartmajskih počitniških kapacitet v Miho-

pod enakimi pogoji in enake možnosti v vseh počitniških domovih, ki jih imajo članice SOZD.

Zaključiti mora investicije družbenega standarda, zlasti pa

zagotoviti finančne konstrukcije in nakup počitniških enot v Miholjščici in kompletirati enote.

Celotna pogodbeno vrednost 10 apartmajskih enot znaša 31.312.000 din,

dokončati adaptacijo PD Krvavec (dovozna pot, okolica), pripraviti tehnično dokumentacijo za preureditev počitniškega doma v Piranu in dokumentacijo za nov montažni objekt na Pohorju,

izvesti adaptacijo PD Crikvenica po zahtevah inspekcijskih služb občine Crikvenice ter morda preurediti izpraznjeno stanovanje,

organizirati zimsko letovanje s smučarsko šolo (ki je v prvi polovici marca) in skleniti pogodbe za najem letnih kapacitet, razpisati letovanja.

Predlog finančnega načrta je usklajen glede na vire sredstev in predvideno porabo. Cene v počitniških domovih smo morali prilagoditi na eni strani materialnim možnostim naših delavcev, na drugi pa razpoložljivim sredstvom za regresiranje. Zato smo jih v primerjavi z lanskoletnimi povečali za 40 %. Za razliko od prejšnjih let v Crikvenici predvidoma ne bomo zakupili privatnih ležišč (ocenili smo, da so predraga), ker sodimo, da bomo z 10 apartmaji v Miholjščici in najetimi ležišči v Istri zmogli v pretežni meri zadostiti potrebam naših delavcev.

Regresiramo tudi vseh 52 prikolic, ki so last temeljnih in delovnih organizacij ter 10 sob za TOZD Trgovina na drobno Maribor, skupaj s PE TOZD Trgovina na debelo.

Vsi ostali podatki so razvidni iz finančnega načrta, pri posameznih izdatkih pa predvidevamo tudi prelihanje sredstev.

Predsednik komisije za rekreacijo in počitniške domove

Z. Šefman

Finančni načrt

I. A. VIRI sredstev

1. Združena sredstva SSP za vzdrževanje PD — točka 9	2,490.000
2. Združena sredstva za regresiranje PD — točka 11	2,490.000
3. Plačila za nočitve	1,070.000
4. Ostanek združenih sredstev SSP iz leta 1983	1,623.000
	<hr/> 7,673.000

B. PORABA

1. Regresiranje 52 prikolic in 10 sob za 90 dni po 220 din	1,228.000
2. Stroški obratovanja PD (brez Crikvenice) — priloga 1	1,700.000
3. Tekoče in investicijsko vzdrževanje PD — priloga 2	2,000.000
4. Regresiranje bivanja v PD (brez Crikvenice)	870.000
5. Regresiranje PD Crikvenica (2500 nočitev s povprečno višino regresa 350 din)	875.000
6. SaS Crikvenica za leto 1984	80.000
7. Zakup počitniških kapacitet 1984 zima (1000 nočitev s povprečno višino regresa 250 din)	250.000
poletje (1000 nočitev s povprečno višino regresa 350 din)	350.000
8. Rezervirana sredstva za morebitno negativno razliko v PD Crikvenica po zaključ. računu za leto 1984	150.000
9. Nerazporejena sredstva	170.000
	<hr/> 7,673.000

Ste že obiskali naš »novi« dom na Krvavcu?

ljaščici na otoku Cresu. V ta namen je komisija predlagala, da spremenimo srednjeročni plan družbenega standarda in časovno razporeditev posameznih programov, kar smo tudi sprejeli.

V programu dela komisije v letošnjem letu je nekaj važnejših nalog.

Komisija mora pripraviti akt, s katerim bomo enotno uredili sistem družbenega standarda in počitnikovanja, zlasti vsebinsko, način in obliko počitnikovanja, ki naj bi omogočala delavcem vseh delovnih organizacij Petrola enake pravice

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta

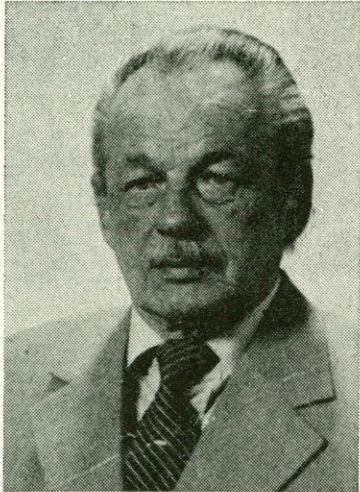
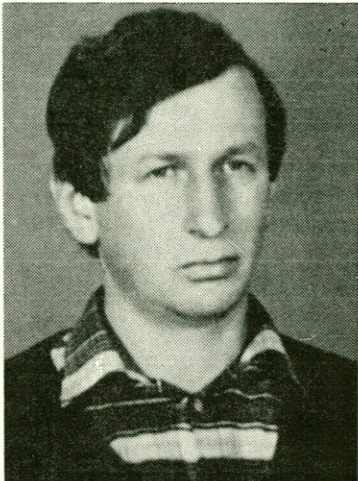
FRANCA SAJOVICA
se iskreno zahvaljujem izvršnemu odboru sindikata TOZD Trgovina na drobno Kranj in vsem svojim sodelavcem za izraženo sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na očetovi zadnji poti.
hčerka Marija
z družino

V spomin

V prvih aprilskih dneh sta iz naše sredine nepričakovano odšla dva sodelavca. Njuna prerana smrt je težko odjeknila v kolektivu, v družinah pa zapustila nenadomestljivo praznino.

JOŽKO ROJC je bil voznik motornih vozil vse od leta 1977. Svoje delo je opravljal vestno in bil vzoren voznik in dober sodelavec.

Težko delo voznika je opravljal z dneva v dan požrtvovalno in se vedno znova vračal domov, kjer si je gradil topel dom. Omahnil je iznenada, star komaj 33 let.

MIRKO TAŠLER je pustil v našem kolektivu kar 21 ustvarjalnih let. K nam je prišel kot mojster na področju avtomehanike in svoje znanje strokovno in organizacijsko prenašal na mlajše generacije. Poznan je bil tudi izven naše delovne organizacije. Posebno aktiven je bil v združenju ZŠAM. Še poln moči, pripravljenosti na delo in skrbi za družino in še mladoletna otroka je tiho zaspal ob nedeljskem počitku.

Prerana grobova sta ju sprejela vase, nam pa ostaja spomin na dva nenadomestljiva človeka, ki sta s svojim delom dala neizbrisen prispevek k razvoju našega Transporta.

Transport Ilirska Bistrica

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Imate utrujene noge?

Utrujenost v nogah je težava, o katerih pogosto slišimo v ambulantah in tudi pri običajnih pogovorih. Po mojih izkušnjah je pogostejša pri ženskah in z leti narašča. Vzroki zanjo so zelo številni in le del splošne telesne utrujenosti ali pa jo čutimo samo v nogah.

Splošna utrujenost je povsem normalna posledica dolgotrajnega in napornega dela brez počitka, nezadostne in nepravilne prehrane, konfliktnih položajev ali dolgočasja. Lahko pa je samo spremljevalni znak številnih bolezni, od katerih so najbolj pogoste slabokrvnost, nizek krvni pritisk, bolezni žlez z notranjim izločanjem, na primer ščitnice, bolezni srca, ledvic, jeter, rakava obolenja in kronične zastrupitve.

Kadar nam pacienti tožijo samo o utrujenosti v nogah, išče-

mo zanjo vzroke v deformacijah nog (na primer prikrajšava noge, ploska ali kako drugače deformirana stopala), v krčnih žilah, v obolelih živcih nog, v sremembah, ki so jih zapustile poškodbe nog zlasti v **preveliki telesni teži**, ki noge dodatno obremenjuje in je zelo pogost vzrok. Seveda moramo kot vzrok utrujenosti v nogah prej izključiti tak napor, ki ga človek sicer ni vajen, na primer da je veliko stal, hodil, tekal, kolesaril, smučal, plesal in podobno.

Osnova za utrujenost mišic so biokemične spremembe — padeč vrednosti pH, oziroma dvig vrednosti mlečne kisline zaradi presnove v mišicah, ki daje energijo za delo.

Vsako mišično delo lahko opredelimo kot dinamično — če telo in udi spreminjajo svojo

lego v prostoru ali kot statično — če se lega telesa in udov v določeni legi, na primer ko stojimo, ko smo sklonjeni, ko čepimo, ali klečimo, ko držimo crodje ali druge predmete, ko nekaj potiskamo in podobno. Statično delo je bolj utrudljivo zaradi slabšega krvnega pretoka, primanjkuje kisika, presnovki ostajajo v mišicah in povzročajo nelagodnost, utrujenost in bolečino. To je razlog, da poskušamo statično delo odstraniti, kjer je mogoče.

Ponavadi nam delavci sami povedo, kaj delajo, mi pa moramo preveriti, kako težko delo opravljajo, v kakšnih pogojih in v kakšni telesni drži (sede, stoje, kleče, čepe, ali se ti položaji menjavajo, prenašajo težka bremena ali morajo z nogo kaj pritiskati, kolikokrat in kako dolgo).

Utrujenost pospešuje tudi višja temperatura, zato imamo poleti še bolj utrujene noge, ali pa nam celo otekajo.

Iz vsega navedenega bi strnila nekaj misli in nasvetov, ki bi preprečili utrujenost nog.

Pravilna izbira poklica (človek, ki ima težave z nogami, naj ne bi pri delu ves čas stal ali samo hodil, sploh pa ne čepel ali klečal, ampak naj bi izmenoma sedel in hodil).

Ustrezne ergonomске rešitve na delovnem mestu, na primer pravilno oblikovan delovni stol, to je pravilna višina sedeža, ki se da regulirati in sega do podkolenske jamice zadaj (če je previsok, noge visijo), sprednji rob sedeža naj bo zaobljen, da ne pritiska na žile in živce, ki potekajo pod kolenom, sedežna površina nagnjena za 5° nazaj, ker se na ta način zmanjša pritisk na stegna.

Ni dobro sedeti s kolenom preko kolena, ker to ovira pretok krvi in pritiska na živce.

Uvajanje gimnastičnih vaj med delovnim časom za tiste delavce, ki pri delu obremenjujejo samo določene mišice, na primer sedeča dela, dela pri tekočem traku. Izberemo vaje, s katerimi aktiviramo mišice, ki pri delu niso sodelovale.

Zdravljenje krčnih žil (pravilno povijanje z elastičnimi povoji zjutraj, preden vstanemo, dovolimo si, da nam to pokažejo zdravstveni delavci, ker če ne povijemo pravilno, lahko več škodimo kot koristimo.

Priporočljiva je hoja, pri počitku pa noge dvignemo. Korekcija deformacij z ortopedskimi vložki, čevlji, povišano peto.

Zmanjšanje prevelike telesne teže.

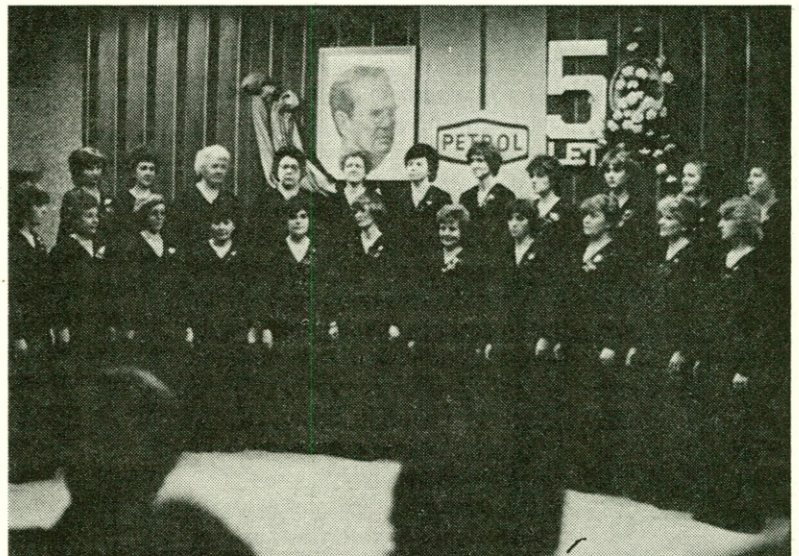
Udobna obutev (tu mislim čevlje, s srednjevisoko širšo peto, ne visokih škornjev, ki stiskajo nogo. Po možnosti usnjen podplat. Odsvetujem špičaste čevlje).

Nega nog. Vsak dan si umijmo noge v mrzli vodi, če imamo zdrav krvni obtok, sicer v mlačni in lahko ji dodamo tudi sol. Dobro de masaža — v smeri srca, počitek z dvignjenim vzglavjem, sprehodi po netlakovanih in neravnih poteh, ker se s tem krepijo mišice nog.

Zdrav način življenja (pravilen raspored dela, počitka, rekreacije).

Športne aktivnosti — s treningom dosežemo v mišicah take biokemične in anatomske spremembe, da postane mišično delo bolj ekonomično, s tem pa pride kasneje do utrujenosti.

dr. A. Jakovac

Ženski pevski zbor Petrol je praznoval 5-letnico in za proslavo pripravil koncert, na katerem so sodelovali tudi člani moškega zbora Posavje. Nastopajoči so poželi veliko navdušenje poslušalcev, ki so do kraja napolnili dvorano (daljši prispevek o nastopih naših pevk bomo objavili ob zaključku letošnje sezone)

Moja popotovanja

SPET V EVROPI — GRČLJA

Slonokoščena obala je bila naše zadnje postajališče na »črni« celini. Pot nas je nato vodila ob zahodni obali, mimo nekaterih že znanih dežel, skozi Gibraltar v Sredozemsko morje, do Grčije.

Podnebje je iz vročega in suhega prehajalo v vse bolj hladno in ob obali Alžira me je že pošteno zeblo.

Pišemo marec 1983.

Pristanišče Pirej, tako rekoč že spojeno z Atenami, pa se je kopalo v pomladnem soncu, ko smo prispeli tja po štirih dneh plovbe po Sredozemlju.

Na ladjo so se kmalu vsuli prodajalci spominkov, sadja cigaret in podobno. Toda mornarji, že navajeni takih in podobnih »branjev«, so se raje odpravili na potep po mestu in tudi midva z možem nisva bila izjemi.

Čutili smo, da je Jugoslavija blizu, saj je tu in tam kateri od prodajalcev znal povedati kakšno po naše. Tudi mesto samo izgleda kot številna druga pri nas, zato smo se počutili kot doma. Z možem sva raziskovala prodajalne spominkov, v katerih si lahko dobil, kar ti je srce pozelelo, od miniaturnih amfor (narejenih seveda v novejšem času, toda ročno poslikanih), pa tja do metrskih po velikosti, odlitke mask grških bogov, cekinov, raznih keramičnih izdelkov in podobnega. Če ti zmanjka drahem, trgovci brez problema vzamejo naš dinar, pa čeprav tudi tu ni kaj dosti vreden.

Pohajkujeva po mestu in se čudiva tipu trgovin, podobnih naši Bonbonieri, kjer na veliko pražijo kavo, jo meljejo in pred strankami še svežo zavijejo.

Vabljuje so tudi njihove slaščičarne, bogato obložene s tortami, piškoti, raznimi vrstami peciva in ostalih dobrot.

Ko pade mrak, se začne bogato nočno življenje. Na vsakem koraku te vabijo, da obišeš katerega od zabavišč, kjer imajo organiziran program s plesom. V enega od številnih smo le zavili in preživeli večer ob ritmičnem razmigavanju deklet z vzhoda, na ravni naše povprečne šolske skupine. Potrebno je pač najti poceni sredstvo za zabavo, kajti Pirej je veliko pristanišče in turistično mesto, kjer se da na ta račun bogato zaslužiti. Vzhodnjakinje (v glavnem dekleta iz Indokine) pridejo sem v upanju, da jih čaka kariera, sloves in uspeh, žal pa se sanje razblinijo v ci-

garetnem dimu drugorazrednih lokalov.

Ponoči se peš vračamo proti pristanišču. Kljub pozni uri je na cestah živahno, saj so lokali odprti do zgodnjega jutra. Srečujemo turiste, mornarje, prijateljice noči in druge podobne »tiče«, tako da nam med potjo ni dolgčas.

Naslednjega dne sva se z možem odločila, da si ogledava znamenito Akropolo nad Atenami. V Pireju sva stopila v podzemno železnico, ki naju je pripeljala v središče Aten-Omonia. S taksijem je nato trajala vožnja do vznožja Akropole le dobrih deset minut.

Bil je lep, topel, sončen dan. Ljudje z vseh koncev sveta so trumoma romali na vrh Akropole. Slišali smo vse svetovne jezike, srečevali ljudi različnih barv in narodnosti. Kot dolga kača se je vila v strnjeni koloni truma ljudi proti vrhu in to, da je bilo tega dne res izjemno veliko obiskovalcev, dokazuje dejstvo, da je zmanjkalo vstopnic in smo si Akropolo ogledali zastonj. Spet ugodnost za nas Gorenjce.

Dostop do Partenona je bil prepovedan, saj ga obnavljajo in rekonstruirajo. Tako smo si ga lahko ogledali le od daleč. Povsod okoli nas so ležali obdelani kamni in ko smo začudenji spraševali, kako to, so nam povedali, da za njih ne najdejo povezave s celoto, da pa jih žal ne morejo nikjer shraniti in tako propadajo pod milim nebom.

Z Akropole je čudovit razgled na grško glavno mesto. Spodaj tik ob robu vzpetine ležijo še nekateri ostanki starogrške civilizacije — gledališče, prostor za športne igre in podobno. Muzeja na Akropoli si zaradi strašne gneče nismo uspeli ogledati.

Lahko pa sva spremljala karneval, posvečen prihodu pomladi in po dolgem času uživala v pravem kapicinu, medtem ko so šeme pisanih barv, oborožene s številnimi trobili, pihali in se veselili pomladi. Zime je konec, jaz pa je to sezono še okusila nisem. A če povem po pravi, je nisem niti pogrešala.

TRST

Še dva dneva sta nas ločila od tako rekoč domačih voda in domače zemlje.

Nekje v višini Otranta smo že ujeli radio Dubrovnik, preko katerega smo lahko telefonirali domačim. Zveza res ni kdo ve kako dobra, a dalo se je sporazumeti.

Ves prosti čas smo z mornarji prebili ob ladijski ograji in si ogledovali jadransko obalo in otoke. Spremljalo nas je mirno morje in lepo vreme. Vsi smo se veselili vrnitve domov.

Pred Piranom se je naša sirena trikrat oglasila v pozdrav Splošni plovbi in domačim krajem.

Nato smo zapluli v tržaško pristanišče.

Počasi se bo treba privaditi življenju na kopnem. Postanek v Trstu smo izkoristili za najnujnejše nakupe, klepet ob kavi in za pravo italijansko pizzo.

Seveda je bilo potrebno pospraviti svoje stvari, jih zložiti v kovčke in potovalke ter se posloviti, kajti Koper je bil moja izstopna postaja.

Za mano je bilo torej pol leta pomorstva. Izkrcala sem se kot pravi stari morski volk, po vseh navadah in običajih krščena, prisotna pri zgodah in nezgodah, ki so nas spremljale na poti. Gradiva bi bilo seveda za celo knjigo, zato so moji prispevki v glasilu le del mozaika, ki je nastal v tem času.

D. Pavlič

V 60 dneh okoli sveta

Ko sva se vrnila k vznožju, sva imela občutek, da sva v kotlu. Sonce je žgalo z neusmiljeno močjo in pešačenje proti jezeru je postalo prava muka. Zaželela sva si mrzle pijače in kopeli. Nenadoma me je žena vprašala, če se mi zdi mogoče, da ima od vročine že privide. Nisem je takoj razumel, a ko sem na bližnji hiši prebral »Gasthaus Radl« in ko sva skupaj še štirikrat ali petkrat črkovala napis, mi je bilo vse jasno. Po dveh tednih življenja na Japonskem lahko avstrijska gostilna v zakotnem gorskem okolju Hokkaida človeka pošteno zmede. Vsekakor so bile najine misli jasnejše po kopanju v jezeru Toya in spet vsa bila zmožna kovati nove načrte. Kmalu sva že stala ob robu ceste in upala, da tokratna »žrtev« ne bo trepetala pred nama. Imela sva srečo — voznik je bil pogumen, povrh pa še lastnik trgovine s sadjem in zelenjavo. Ko naju je odložil pred železniško postajo, se je od naju poslovil s košarico češenj. To je bilo zares čudovito darilo, saj sva sicer na Japonskem sadje bolj opazovala kot jedla.

Spet sva sedela v vlaku za Hakodate, odkoder je bil tudi upokojeni profesor, kateremu sva pripovedovala o svojih do-

živetjih na Hokkaidu. Stari Japonec naju je spraševal o življenju v Evropi ter naju zabaval s svojimi vojnimi dogodivščinami iz Okinawe in Koreje. Ker sva mu bila očitno simpatična, naju je povabil domov, na kar sva brez oklevanja pristala. A glej ga strica! Ko smo izstopili na železniški postaji v Hakodate, sva opazila, da se prestopa in da se mu naenkrat mudi. Začel nama je govoriti o svoji ženi, češ da ji mora najprej telefonirati in naj mu oprostiva za nekaj minut. Ker nama je bilo že dolgo jasno, da z obiskom ne bo nič, sva šla mirno kupit karte za trajekt. Ko pa sva se že vzpenjala na ladjo, je najin profesor prisopihal po mostičku za nama, oborožen z velikim darilnim paketom:

»Oprostite mi za nerodnost! Sayonara!«

»Sayonara,« sva se zasmejala s palube in mu pomahala.

Sayonara tudi tebi, otok Hokkaido!

Kislo vreme, ki je prihajalo z zahoda, naju je spet spravilo v gibanje. Sklepala sva takole: če je tu oblačno in gre slabo vreme na vzhod, bo verjetno na zahodu do takrat, ko bova tja pripotovala, že ugodno. In se nisva zmotila!

Nacionalni park Shikotsu-Toya naju je sprejel v bleščem vremenu. Do mesteca Toya, ki leži ob morju in je izhodišče za obisk parka, sva se pripeljala z vlakom. Do obrobja mesta sva pešačila, potem pa dvignila prst in kmalu dobila prevoz. Ta vožnja pa je bila prav komično doživetje! Voznik, mlad domačin, je imel od prvega trenutka takšno tremo, da sva se resno zbala zanj. Jeceljal je, si živčno prižigal cigarete in se motil pri pretikanju v višjo prestavo, midva pa sva se začudeno spogledovala in krotila smeh. Vprašal sem ga, kam se pravzaprav pelje in mu skušal dopovedati, da naju lahko odloži, kjer mu ustreza glede na njegov cilj. Pa se je fant ustrašil in peljal kot za stavo naprej. Vtem sva se tudi midva zbala, saj smo se bližali jezeru Toyi, kamor sva bila namenjena in sploh ni kazalo, da bo ustavil. Pričel sem brskati po nahrbtniku, da bi našel zemljevid, a to je voznika dokončno prestrašilo. Zbegano je pogledoval zdaj naju zdaj nahrbtnik in najbrž mislil, da bom vsak hip izvlekel pištolo. Našel sem zemljevid in ga prosil naj ustavi — kaj hujšega! Zavrl je kot brez uma, da bi kmalu pristali v jezeru. Sedaj se nama je ubožec smilil, da sva sklenila, da (Nadaljevanje na stran 14)

